

РОЛЬ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ В МОДЕЛЮВАННІ І УПРАВЛІННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ

Єфремов А.О., здобувач третього рівня вищої освіти *,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-0207-6482>

Поведінкова економіка – це міждисциплінарна сфера, яка поєднує розуміння психології, економіки та нейронауки, щоб зрозуміти, як люди приймають рішення в реальних ситуаціях. Зокрема, поведінкова економіка прагне визначити та пояснити когнітивні упередження та евристику, що впливають на прийняття рішень людини, часто призводить до поведінки, яка відхиляється від прогнозів класичних економічних моделей. Приклади явищ поведінкової економіки включають відразу втрат, кріплення та коригування та ефект дарування. Включивши ці розуміння в економічні моделі, поведінкова економіка прагне розробити більш точні та реалістичні моделі поведінки людини, що мають потенційні наслідки для політики та прийняття рішень у широкому діапазоні галузей. Дана проблематика набула популярності ще в середині минулого століття [1], більш сучасні погляди викладені в роботах [2-5].

Поведінкова економіка відіграє важливу роль у моделюванні і управлінні бізнес-процесам, забезпечуючи більш точне розуміння того, як люди приймають рішення та поведуться в реальних ситуаціях. Включивши розуміння поведінкової економіки в моделі бізнес-процесів, можна краще передбачити і враховувати когнітивні упередження і евристику, які можуть впливати на поведінку працівників та прийняття рішень. Так, поведінкова економіка може допомогти пояснити, чому працівники можуть протистояти змінам у встановлених процесах, навіть коли ці зміни можуть бути в їх інтересах або відповідати найкращим інтересам організації. Розуміючи ефект дарування, що говорить про те, що люди цінують речі, які вони вже мають, більш високо, ніж еквівалентні речі, якими вони ще не володіють, можна розробити стратегії управління змінами, які враховують прихильність працівників до існуючих бізнес-процесів та допомагають пом'якшити опір до змін.

---

* Науковий керівник – доктор економічних наук, професор А.О. Ломовських

Поведінкова економіка може допомогти покращити розробку стимулюючих систем та інших інструментів управління ефективністю, враховуючи способи реакції на винагороду і штрафи. Розуміючи ефект відрази втрат, що говорить про те, що люди більш мотивовані уникати втрат, ніж отримувати прибутки, можна розробити стимули, які обрамлені з точки зору уникнення втрат, а не досягнення прибутків, що може бути більш ефективним для мотивації працівників.

То ж, включивши розуміння поведінкової економіки до моделювання та управління бізнес-процесами, можна розробити більш точні та ефективні моделі поведінки працівників та прийняття рішень, що призводить до покращення результатів бізнесу та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Бібліографічний список:

1. Simon H.A. A behavioral model of rational choice. *The Quarterly Journal of Economics*. 1955. № 69(1). P. 69-99.
2. Ломовських Л., Марченко М., Аміт Кумар Гоел. Діджиталізація економічних бізнес-процесів при прийнятті управлінських рішень у маркетинговій діяльності. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 6(61). С. 104-110.
3. Пилипенко Н.М., Беляєва В.В. Можливості застосування інструментарію поведінкової економіки при проведенні економічної політики в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 95-100.
4. Солодухін С.В., Шайтанова Є.С. Сучасні підходи до аналізу впливу поведінкових факторів в управлінні економічними об'єктами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Випуск 15, част. 2. С 129-132.
5. Чернобай Л., Широн Ю. Поведінкова економіка: сутність та підходи до визначення. *Психологічні виміри культури, економіки, управління*. 2016. Вип. 8. С. 71-78.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НЕКОМЕРЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Жарлінська Р.Г., кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Пилипчук В.А., кандидат медичних наук, доцент,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Тринчук А.А., PhD,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Трансформаційні зміни в охороні здоров'я (ОЗ) України, що відбуваються останніми роками, сприяють розвитку ринку медичних послуг та запровадженню в галузь ринкових механізмів. В умовах